

въобще съ нуждитѣ на народа, както и съ целъ да събиратъ пожертвувания въ видъ на богослужебни книги, свещени сѣдове и одежди, а така сѣщо — пари и учебни помагала за училищата. Такива сѣ били въ 40-тъ години Хаджи Захарий Петровъ Княжески, Александъръ Екзархъ и архим. Стефанъ Ковачевичъ, таксидиотъ на Рилския манастиръ, сръбския бѣглець „разпопица“, сетнешень епископъ Лаодикийски и известно време предстоятель на българската фенерска църква въ Цариградъ. Тия лица сполучватъ да събератъ значително количество предмети, помагала и парични суми, а, както се знае, Алекс. Екзархъ бѣше успѣлъ дори да изходатайствува една постоянна парична помощъ за поддръжка на българскитѣ училища. Но особено ценни и значителни въ това отношение сѣ заслугитѣ на Зах. Княжески. Тѣхъ той самъ съ справедлива гордостъ ги излага въ едно свое забележително писмо до Погодина въ Москва, обнародвано въ „Письма къ М. П. Погодину изъ славянскихъ земель (1935-1861). Вып. I. съ предисловіемъ и примѣчаніями Нила Попова. Москва 1879, — преведено и на български заедно съ други две въ сп. „Искра“ (Шуменъ, г. II, 1889-1890, — „Нѣколко исторически документи за възраждането на България“). Роденъ въ с. Пишмани, Старо-загорско, ученикъ на Неофита Рилски и неговъ замѣстникъ въ Габрово, той постѣпва въ 1839 г. въ Одеската (Херсонската) семинария и въ 1845 завършва тукъ курса на учението. Сѣщата година той тѣкмѣлъ вече да се завърне въ отечеството си, но получилъ, както се изразява въ казаното писмо до Погодина отъ 1847, „отъ Болгаръ приказаніе да бы отпразити́я не въ Бѣлгарію, но въ С. Петербургъ — для исхода́тайствованія отъ Высшаго начальства нѣкоторыхъ пособій относительно къ образованію Болгаръ“.

Натоваренъ съ такива мисия (отъ кои българи, не се казва опредѣлено), — Княжески се отправилъ въ руската северна столица, гдето престоялъ повече отъ година (отъ 20 ян. 1846 — 25 априлъ 1847) и сполучилъ наистина да изходатайствува цѣлъ редъ помощи състоящи 1) въ *стипендии* за българското юношество*, и то не само азъ духовнитѣ учебни заведения, за каквито изключително и изрично били опредѣлени първитѣ четири, изходатайствувани отъ гр. Воронцова, но въ С. Петербургския университетъ, въ Медико—хирургическата академия и въ Практическия Технологически институтъ, и 2) въ книги съ най-разнообразно съдържание, които се предназначавали за нѣкаква проектирана *Българска централна народна библиотека* въ Старазагора. Тия щедри пожертвувания, казва проф. Ив. Шишмановъ, сѣ отъ